

Gotický jeden a pol ručný meč, prelom 13. a 14. storočia

Meče od svojho vzniku patrili k zbraniam symbolizujúcim spoločenský status a prestíž. Vyrábali sa s použitím najmodernejších technologických znalostí svojej doby, lebo kvalitný meč v sebe snúbil ako požiadavku tvrdosti, tak pružnosti, čo sa dosahovalo zváraním ocelových plátov rôznych vlastností.

Vývoj mečov bol podmienený vývojom ochrannej zbroje. Ako bolo postupne kožené a krúžkové brnenie nahrádzané plátovým, stávala sa sečná funkcia meča menej efektívnou a dôraz sa začal klásť na jeho rezné a bodné vlastnosti. Revolučným zmenám v tvare čepelí predchádzali rôzne modifikácie starších variant a objavenie sa väčších mečov s dlhšou čepelou i rukoväťou, ktoré umožňovali jednak ničivý útok zo sedla koňa, jednak obojručné použitie pri pešom boji. Boli to tzv. jeden a pol ručné meče, ktoré sa stali predchodcami veľkých obojručných mečov.

V období druhej polovice 13. storočia sa vo veľkej časti Európy rozšírili dva typy týchto všestranne použiteľných mečov. Prvý z nich sa vyznačoval užšou, k ostrému hrotu sa zužujúcou, čepelou, so žliabkom siahajúcim až do $\frac{3}{4}$ čepele. Čepel druhého, známeho aj pod názvami „veľký bojový meč“, alebo „veľký nemecký meč“ a ich variantmi, sa až k zaguľatenému hrotu takmer nezužovala a žliabok nepresahoval $\frac{2}{3}$ čepele.

Meč, vystavený ako predmet mesiaca február, patrí do prvej skupiny a jeho čepel bola pôvodne viac než 90 cm dlhá. Dodnes sa z nej zachovalo iba 38 cm a jej šírka pod priečkou je 5 cm. Priečka má 8-uholníkový prierez a smerom von sa rozširuje. Jej dĺžka je 22 cm. Jedna strana je, zrejme v dôsledku silného nárazu, mierne ohnutá, podobne je ohnutá aj čepel. Rukoväť

pôvodne pozostávala z trňa obloženého drevom a zrejme bola aj potiahnutá kožou. Z obloženia sa zachoval iba drevený fragment. Zakončený je masívnou okrúhlou hlavicom s vyčnievajúcimi zrezanými hrbolmi na oboch stranách. Do múzea sa dostal v 50. rokoch minulého storočia a jeho pôvod, ani miesto nálezu, nie sú známe. Stav meča naznačuje, že strávil nejaký čas (niekoľko storočí) v zemi.

Ako predmet mesiaca bude v vystavený do konca februára 2013.